

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETME NYEK DÍJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyilttéri közlemények sora:
 25 Lei.

GYERGYÓ

Szerkesztőség és kiadóhiva-
 tal: Regele Ferdinand-ut 34.
 (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
 fogadunk el.

Telefon: 14.

Felelős szerkesztő: Dr. Sándory Mihály

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Egyes szám ára 4 Lei.

Magyar Testvérek!

Nemzeti szövetségünk, a Magyar Párt, kiállotta a súlyos választási megpróbáltatásokat és megmutatta leverhetetlenségét. Ti teljesítettétek magyar kötelességeiteket és újból fényes bizonyosságát adtátok polgári öntudatotok komolyságának. Pártok tusáinak viharzó harcai között, méltó büszkeséggel állotta meg helyét a magyar öszszetartásba vetett hitnek megtörhetetlen ereje s jogaink követelésének igazsága. A fegyveres erő felhasználásával, a megtévesztésnek, kijátszásnak, visszaéléseknek megszámlálhatatlan eszközeivel a mi biztos eredményeinket meghamisíthatta a törvénytelenység, de a magyar lélek megtántoríthatatlanul és a magyar egység megbonthatatlanul került ki a küzdelemből. A megszerzett mandátumok számán felül ebben van a mi igazi győzelmünk, aminek kiharcolásából kivette részét a legszörványosabb elszigeteltségben élő magyarság is. Tömegeinknek az ut-

jukba állított fegyveres sorfalak koronvonalai előtt kellett megmutatniok magatartásuk kitartó erejét és nagyon sokan vannak, kiket ártatlanul hurcoltak fogságra áldozatkész magyarságukért. Győzelmünket ez a szenvedés minősíti értékesebbé s népünknek most is megmutatkozott elszántsága kötelez a további tántoríthatatlanságra, odaadó munkásságra.

Magyar Testvérek! Most, amikor átvesszük újból a magyar nép parlamenti képviselőit, a pártvezetőség nevében mondok köszönetet minden hű magyarnak a kötelességteljesítésért.

A magyar egységnek egymásba láncolódó soraiiban rést az erőszak sem üthetett s a megpróbáltatások tüzeiben meg kellett hogy erősödjék az összetartás, amely egyetlen csalhatatlan biztosítéka a Ti jobb jövőtöknek.

Kolozsvár, 1931. június hó 12.

Dr. Gróf Bethlen György s. k.
 a Magyar Párt elnöke.

Románia utolsó erkölcsi tartaléka . . .

Vége a választásoknak hála Istennek. Megtörtént az utolsó eredményhamisítás, a múlté az utolsó választási igazolvány ellopása, szabadlábban van már az utolsó letartóztatott szavazó, bizalmiférfit, jelölt. Néhány ember ugyan meghalt, némelyek gyógykezeltetik rövidebb-hosszabb ideig a szenvedett sérüléseket — de tény, hogy a választásokon tulvagytunk.

Elmult már a jogtalanságok miatt érzett első felháborodás dühe. Kezünk már nem szorul ökölbe akaratlan, ha a történetekre gondolunk s majdnem mulatni tudunk már azon a komikus helyzeten, amelybe az igazság öreg bajnoka, Nicolae Iorga kerítette magát a parlamentben.

Megrongyosodva, néhány ruhánk alá lopózott tetűvel, de egész becsülettel usztuk meg a szavazatok beszerzésének e furcsa hadjáratát, amelyen, meg fogjuk érni a kedélyek további lecsendesedésével, még igen jól mulathatunk is esetleg.

Sőt előfordulhat az is, hogy még büszkének is leszünk rá. Csak nem kell mindent abból a szemszögből nézni, ahogy eddig tettük.

Miért buslakodnánk örökösen a terror, a szavazatlópások miatt, amikor a dolgokat úgy is lehet nézni, hogy felemelő látványosság legyen belőlük. Hogy akadtak még olyan hivatalnokok is, akik kötelességüket becsületesen teljesítették, a választásvezető bírók közül meg éppen örvendeztető jelenség, hogy csak három akadt az egész megye területén, aki hajlandó volt a kormány gusztusa szerint szavazatokkal operálni.

*

Hihetetlenül mulik az idő.

Két hónapja nincs még, hogy megbukott a Mironescu-kormány. Nem volt mit sajnáljunk rajta, még egyszer gondoltuk a tizenkét év rengeteg csaló-

dása után, hogy hátha mégis valami jobb jön utána. Hittünk egy kicsit Titulescu zseniáltságában.

Sohasem jön valami jobb utána.

*

Jött Őfelsége kormánya. Amelynek erőssége, alapja és jelszava az volt, hogy most a becsületesség uralma fog Romániában következni.

Nicolae Iorga, közvetlen kinevezése után büszkén jelentette ki:

Én vagyok Románia utolsó erkölcsi tartaléka!

*

Mekkora borzasztó idő telt el e néhány büszke szó óta. Majdnem két hónap. S hogy megfakult a csillogó frázis ezalatt.

Ma már Iorga se merne ilyeneket beszélni.

*

Ma Iorga ideges és minden ideges ember, komikus. Az igazolási vitában, ahol a terrorral megválasztottak maguk mondják ki egymásról, hogy megválasztásuk törvényesen és rendesen, kifogástalanul történt, előfordult, hogy kellemetlen igazságokat is mondogattak neki. Egészen furcsa érvekkel vágott vissza. Gyárfás Elemérnek az ablakon való kidobást emlegette, Willer Józsefnek azt felelte, hogy nem tűr ilyen hangot a parlamentben. Ezek a legerősebb argumentumai.

Ha nem fognak elég erőseknek bizonyulni, majd a csendőrök következnek, nemcsak a választáson, a parlamentben is.

*

Volt még egy igen szellemes mondanása. Az udvarhelyi szavazatlópásokat vetették szemére, amire hirtelenében nem tudott mást válaszolni, hogyhát rendben van, de a magyarok meg évszázadokon keresztül ellopták a székelyeknek román lelkét.

A magyarok a román lelket lop-

ták ki, Iorgák a magyar szavazatokat.

Nem lehetne úgy csinálni, hogy ők is csak a lelkünket próbálnák ellopni, a szavazatainkat pedig hagyják meg?

Vagy talán az igazság nagyszakállu bajnoka nem törődik tulságosan a lelkekkel, csak a szavazatok érdeklik, amíg kormányon van?

*

Hogy a magyarok ellopták a székelyek román lelkét, ez költői megformulázása annak az elméletnek, hogy a székelyek román eredetűek, elmagyarosított románok.

Tehát megint románok.

Nicolae Iorga miniszterelnök ur szájából volt szerencsém itt Gyergyószentmiklóson hallani a székelyek eredetéről szóló elméletét. Van már egy néhány éve. Akkor azt mondta volt el a kiváló történettudós, hogy eddig azt hitték, hogy a székelyek román eredetűek. Ez nem igaz. A székelyek a határok védelmére ide telepített különböző származású harcos törzsek keveredéséből előállott népfaj, amelyről nem lehet megállapítani, milyen vérből származik. Pont mint a kozákok Oroszországban.

Akkor éppen nem voltunk románok. Ma ismét azok vagyunk. Holnap hogy mik leszünk, ki tudja.

Nagyon sanyaru helyzet nekünk ez a bizonytalanság.

De hát még milyen izzasztó lehet ez az állapot Iorga szerencsétlen diákjainak, akiket erre vonatkozólag a vizsgán megkérdez. Mit feleljenek?

Én így felelnék valahogy: A professzor ur, pardon, miniszterelnök ur még tegnap azt mondotta, ma már . . . nem tudom.

*

Még egy időszerűtlen dolog. A Gazeta Transylvaniei halásztá elő.

Az avereszkánus választások idején történt, hogy Iorga ellenzéki volt. Ellenzéki nek Romániában mindig kevés a becsülete, s lelkes kormányhívek bizony kissé megbíálták a tiszteletreméltó történettudóst. Erre Iorga nagy felháborodással táviratozta boldogult Ferdinand királynak:

„A craiovai rendszer tovább fejlődik. „Eljen Averescu tábornok” kiáltások közt köveket, székeket dobáltak rám s összes ablakainkat beverték, mielőtt szónokaink egy szót is mondhattak volna.

Egy kitört ablakon kerültem ki az uccára, ahol engem személyesen (!) kézzel megfogtak és éles késekkel fenyegettek.

Ugy hiszem, nem tettek volna nagy szolgálatot az országnak, ha megölnek.

Elég, ha Felséged tudomást szerez erről a bűnös légkörről, amelyet körülöttünk teremtetek, hogy a szükséges lépések megté-
 tessenek abból a célból, hogy Felséged uralkodásának dicsőséges történetét ilyen lapok is elcsúfítsák. Nicolae Iorga.”

Lám, hogy fel volt háborodva akkoriban az öreg Iorga a jogtalanságokon.

Ma nem olyan érzékeny.

S akkoriban még az is előfordult, hogy igazat mondott.

Persze, hogy nem tettek volna nagy szolgálatot az országnak, ha megölik.

Hiszen megmaradt volna még Argetoianu.

*

Annyit mindenestre bebizonyított ez a választás és az utána következő igazolási vita, hogy „Románia utolsó erkölcsi tartaléka” — jól néz ki.

*

Próbáljuk meg, mondjunk mi is valami szépet, emlékeztetést, de lehetőleg nem olyan romlandót, mint a miniszter ur, nem olyant, amit két hónap múlva így a fejünkre olvassanak.

Mit lehetne vajjon?

Nem fognak tőlünk valami eredeti dolgot várni, ugye, ismételtünk rég tudott igazságot is, esetleg közmondást, amit iskolában tanítanak, ez ellen talán senkinek se lehet kifogása.

Mondjuk csendesen, halkan, magunkban, hogy még ezt se hallja meg senki

— Kutyából nem lesz szalonna.

Elmélkedés az Önálló Gazdasági Pártról.

A Nagyváradon megjelenő „Kereskedők Lapja” f. évi 20-ik száma vezércikkét közöl „Éljen az Önálló Gazdasági Párt” cím alatt, amely szerint Erdély és Bánát kereskedő és iparos társadalmát szeretné egy pártba tömöríteni, mert ezen szervezettel az ország közgazdasági érdekeit véli hathatósabban védeni és előmozdítani.

Az Önálló Gazdasági Párt eszméjét és annak szükséges megvalósítását az vetette felszínre, hogy a jelenlegi képviselőválasztások alkalmával az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége az egyes politikai pártok keretein belül nem jutott tekintélynek és számarányának megfelelő képviselőjelöléshez.

Sulyosan támadja a Jorga-féle kormánypárt mellett a Magyar Pártot és olyan kitételeket használ, amelyek a Magyar Párt erkölcsi tekintélyét alapján érintik.

Nem érzem magam hivatottnak arra, hogy a Magyar Párt tekintélyét megvédjem, mert én csak egy porszem vagyok azoknak az oszlopoknak tövében, amelyek a Magyar Pártot képezik, azonban minden ilyen porszemnek fel kell emelkedni akkor, ha azt a pártot, amely csak a törvényesség, a becsületesség és lovagiasság alapján áll, olyan jelzőkkel illetik, hogy „cserben hagyott”, vagy pedig „A Magyar Párt tehát egyszerűen megszegte a nekünk tett ígéretet” stb. Én és a hozzám hasonló porszemek úgy érzik, hogy egy olyan párt, amely a magyar nevet használja és pedig jogosan, ígéretét soha meg nem szegheti, de cserben sem hagy senkit, aki szerencsésnek érezheti magát e párt kötelékébe tartozni.

Szerény véleményem szerint ahhoz, hogy az erdélyi és bánáti magyar kereskedők és iparosok külön szervezetbe tömörüljenek, egyetlen egy magyar kereskedő és iparos sem adhatja beleegyezését, mert ez a magyar érdekeknek semmi körülmények között sem felel meg. Nem felel meg azért, mert az Erdély és Bánát területén kisebbségi sorsban élő népek a kisebbségi sors küzdelmeiben nem folytatnak szolidáris politikát, bár mindeniknek egyformán érdeke, hogy egyenrangú román állampolgár legyen.

Ezek után önként következik, hogy az „Önálló Gazdasági Párt” keretein belül sem fognak sikeres eredményeket elérni, mert érzelmi momentumaik az egységes munkában gyors pártbomlásra fognak vezetni. Erdély és Bánát magyar kereskedő és iparos társadalmára pedig nem engedheti meg magának azt, hogy 13 évi keserves küzdelem és együttműködés

után hűtlenül cserben hagyja azt a Magyar Pártot, amelynek mindenben oszlopos tagja és támogatója volt és amely egyedül hivatott arra, hogy a magyarság ügyeit képviselje és diadalra vigye.

A magyar kereskedőnek és iparosnak a jövőben gondja lesz arra, hogy a Magyar Pártba az ő hivatott reprezentánsait bevigye és ugyanakkor a Magyar Párt is respektálni fogja a kereskedő és iparostársadalom kívánságait, de nem türheti, hogy a Magyar Pártot szőszegéssel és egyéb alaptalan vádakkal illessék.

Kertész István.

A parlament

olyan képet mutat, mint ahogyan azt hasonló választások után el lehetett várni. Az igazolási vita során egyik urnatolvaj állapítja meg a másiktól, hogy becsületes ember s így a lopásokkal szerzett összes mandátumokat igazolták.

Megsemmisítik ellenben a falusi és városi dolgozók blokkjának összes mandátumait azzal, hogy egyik temesvári jelölt, Imre Aladár, nem román állampolgár, ezért a listájára leadott összes szavazatok érvénytelenek, ha pedig a temesmegyei tizenháromezer kommunista szavazatot nem számítjuk, nincs meg a pártnak a szükséges két százaléknyi szavazata, így az összes mandátumok elvesznek.

A képviselőházban a Székelyföldön történt gazságokat Gyárfás Elemér és Willer József, a szenátusban Gyárfás Elemér és Sándor József mondták el, természetesen eredménytelenül. Minden választást igazoltak. Igaz, hogy a háromszéki terror vitájába Goga is beleszólt, igazat adva a magyaroknak, mire olyan vihar tört ki, hogy Iorga miniszterelnök is hasztalan próbált beszélni, a saját szavát se hallotta.

A szenátus többek között igazolta egy 37 éves ember szenátorrá választását is, alkotmány és törvény ellenére.

Megsemmisítette a szenátus Moldován nemzeti-parasztpárti szenátor választását — érdemtelenesség miatt, mert Moldován katonaszökevény lett volna.

Ezért a nemzeti-parasztpárt a szenátusból kivonult.

A képviselőházban viszont a parlamentek történetében páratlan eset fordult elő: a kormánypárt vonult ki, mert már nem bírta tovább cinizmussal hallgatni a beszarábiai hallatlan visszaéléseket, amelyeket Stere terjesztett elő. — Stere többek között kétszáz lebélyegzetlen választói igazolványt tett le a kamara asztalára, amelyeknek tulajdonosai kivétel nélkül mint leszávozottak szerepeltek. Erre a kormánypárt nem volt kíváncsi és kivonult.

Iorga miniszterelnök hatvanadik születésnapját ünnepelte a kamara, vegyes hangulatban.

A kormánypárt megszegte a szászokkal szembeni választási paktumot, amennyiben Lăpădatu brassói listavezető, akinek helyét az utána következő szász jelölt rendelkezésére kellett volna bocsájtania, nem mond le s így egy szász képviselővel kevesebb jut be.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a parlament komoly munkájáról szó sem lehet.

Ki a nagyobb tolvaj? . . .

— Körkérdésünkre érkezett válasz. —

Becses lapjuk 17. számában feltett azon kérdésre „Ki a nagyobb tolvaj?” a következőkben vagyok bátor megfellelni.

Aki pénzt lop, legyen az a pénz „manna”-ként lepottyant örökség, véres verejték árán megszerzett vagyonka, egyesületek, közületek pénze, vagy modern krözusok által még csak nem is sejtett örületes vagyonoknak egy picurka része, egyformán tolvaj.

A gyilkosságra sok esetben van enyhítő körülmény, pl. részegség, erős lelki felindultságból következő öntudatlanság stb., azonban a tolvajságra semmi néven nevezendő enyhítő körülmény nincs.

A tolvaj a legtipikusabb gazember!

Mert tettét előre megfontolt szándékkal követi el. A lopás sikere érdekében gondolatá-

nak összességét latba veti s így a „tű-” és „ló-tolvaj” között különbség nincs, bár egyik lopott tárgy értékben 50—100000-szer felülmúlja a másikat.

Aki pénzt lop, nagy tolvaj, nagy gazember, de nagyobb nála a becsülettolvaj. Ezek közé sorozhatók a szavazattolvajok. Mert nemcsak hogy ellopják becsületben megőszült öregek, lelkiismerettől duzzadó fiatalok harmattisztát, kikristályosodott szent meggyőződését jelentő „voksát”, de ugyanakkor az ország legbiztosabb bázisát, — melyre egyesegyedül lehet építeni — a közvéleményt is meghamisítják.

A szavazattolvaj, meghamisítván az igazi közvéleményt, akármilyen rangban, állásban van, akármilyen vagyonnal bír, elvesztette jogosultságát arra, hogy valaha is mások fölött — bárminő ügyben — ítéletet mondhasson. Azonban rászolgált arra, hogy ő maga bárki által megítéltetessék. Mert visszaélt azzal a közbizalommal, mely őt közéleti tisztségbe emelte, meglopván azt a közjogot, melynek megvédésére fogadalmat tett.

Aki urnát hamisít, szavazatot lop — a legnagyobb tolvaj.

A tábla szabadlábra helyezte Lázár Gyulát.

A Gyergyói Első elleni bünyügyi vizsgálatban döntő jelentőségűnek látszó fordulat állott be.

Kedden, tizenhatodikán, a marosvásárhelyi tábla távirati értesítést küldött a csikszeredai ügyészséghez, amelyben Lázár Gyula bankigazgató azonnali szabadlábra helyezését rendeli el.

Az ügyészség a távirat alapján kedden délután Lázár Gyulát szabadlábra is helyezte.

Az indokolást még nem lehetett alkalmunk látni, miután az akta ma még titkos, így azt sem tudhatjuk, hogy az ügy véglegesen be van-e fejezve, vagy csak a nyomozás buzgalmában állott be a magas bírói fórum rendelkezése alapján csökkenés, annyi azonban bizonyos, hogy a feljelentés teljesen célját tévesztette és a bankot, betéteseit és adósait további kellemetlenségek veszedelme előreláthatólag nem fenyegeti.

Mikor újabb adatokat foguuk megtudni, az ügyre visszatérünk.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

Az új amnesztia-rendelet megjelent a hivatalos lapban. Ez az amnesztia-rendelet már régóta esedékes volt, de a hozzáfűzött várakozásoknak nem felel meg. Inkább büntetést mérséklő rendeletnek lehetne nevezni és a folyamatban levő politikai és sajtóbüntetésekre egyáltalán nem vonatkozik. Ezuttal csak azok kapnak büntetést mérséklést, akik ellen jogerős ítéleteket hoztak. A rendelet különben teljes kegyelmet ad a legfeljebb három hónapi szabadságvesztésre ítélt összes elítélteknek; a három hónaptól egy évig terjedő elítéltek büntetését felére; az 1—5 évig elítéltek még hátralevő büntetésének egy harmadát engedi el. A hadirokkantak és azok a kiskorúak, akik a cselekedet elkövetése alkalmával legfeljebb 18 évesek voltak, hat hónapról kisebb büntetés esetén teljes kegyelmet kapnak, a hat hónapról hosszabb ideig tartó büntetések felére csökkentettek. Huszévi kényszermunkára változtathatók át a döntő bírósági határozat végrehajtásának kezdetétől számítva az életfogytiglani kényszermunkára szóló ítéletek. Teljes kegyelmet kapnak a pénzbüntetésre elítéltek. Kivételt képeznek azok a tízezer lejnél nagyobb pénzbüntetések, amelyek a következő törvények elleni vétéseknél mondatk ki: az 1916. április 6-iki vámtörvény, az erdészeti törvény, az 1927. június 4-iki alkoholos italok kereskedelméről és készítéséről elkövetett csalások büntetéséről szóló és 1930. június 7-iki, a szesz és a szesz italok termeléséről és szétosztásáról szóló törvény.

A jelenlegi dekrétumban adott kegyelem mellett az 1929 május 13-iki 102. számú hivatalos lapban közölt 1468-as számú kegyelmi rendelet intézkedéseiben részesülnek az ottan

feltüntetett feltételek mellett azok a bűnösök, akik tetteiket e rendelet megjelenése előtt követték el, nem estek annak rendelkezései alá, mivel ügyükben még nem volt végleges ítélet.

A jelen dekrétumban feltüntetett kegyelemben nem részesülnek azok a tisztviselők, akik közpénzeket sikkasztottak, a visszaeső bűnösök, valamint a spekulációs, vagy csalás jellegű, bármely törvénnyel kapcsolatos bűntettekért elítéltek.

Lemondott az erdélyi miniszter. Hatieganu Gyula egyetemi orvosprofesszor, tárcanélküli erdélyi miniszter lemondott állásáról. Hatieganut elkedvetlenítették a választások körül szerzett tapasztalatai, a lemondást siettetette a kolozsvári interimár-ügy. A lemondással Bukarestben elintézettnek tekintik azokat az erdélyi követeléseket, amiket ennek a kormánynak pártjában állítottak fel erdélyiek. Személyi ügyekkel és többféle érdekösszeütközésekkel keverten, de mégis felütdött az erdélyi probléma ismét Bukarestben s nemcsak a megoldás iránti jószándék nem mutatkozott meg, de a lényeg mélyreható észrevételét nem mutatta ezuttal sem senki. Teljes érzéketlenséggel állanak e nagy probléma előtt s ez a kormány is nyilvánvaló ellenszenvvel nézi az erdélyi embereket, erdélyi törekvéseket.

Százával bocsátják el a magyar vasutasokat. Napok óta folyik a magyar vasutasok elbocsátása. Olyanok, akik 20—25 év óta állanak a vasut szolgálatában, máról-holnapra kenyér nélkül, az utcán maradnak. Most a Magyar Párt is akcióba lépett a szerencsétlen magyar vasutasok érdekében és Szabó Béni, dr. Pál Gábor, Hegedüs Nándor, Jakabffy Elemér és Willér József képviselők Bethlen György pártelnök vezetésével felkeresték Valcovici közlekedésügyi minisztert és kérték a bajba jutott magyar vasutasok sérelmeinek orvoslását. A miniszter figyelemmel hallgatta a küldöttség előadását és kérte a megjelenteket, hogy kérelmüket a pontosabb áttekintés szempontjából írásbeli beadványban terjesszék eléje és ígéretet tett arra nézve, hogy revízió alá veszi az elbocsátásokat, az elbocsátottakat visszavéteti, sőt azonnali nyugdíjaztatásukról, vagy végkielégítésükről gondoskodik.

A Magyar Párt felhívást intéz a kérdéses elbocsátott vasutasokhoz, hogy adataikat, egy szóval a nevet, életkort, szolgálati beosztást, szolgálati időt, családi állapotot, annak megjelölését, hogy mikor és hol tett nyelvvizsgát és lakhelyeiket haladéktalanul szolgáltatassák be az illetékes magyarpárti képviselőkhöz, vagy a Magyar Párt bukaresti irodájához.

Külföld.

Bethlen István gróf debreceni programbeszédében feltűnést keltő bejelentéseket tett. Megemlékezett Magyarországnak Olaszországgal és Ausztriával történt gazdasági megegyezéséről. Bejelentette, hogy a magyar buzának és terményeknek a paritásos áron jóval magasabb bebocsátást biztosított ezekben az országokban. Közölte, hogy rövidesen ugyanilyen megállapodást létesít Németországgal és Csehszlovákiával. Bethlen szerint a világgazdasági válság csakis a preferenciális szisztemával oldható meg, és pedig egy külön európai fogyasztási terület kreálása által. Áttérve a királykérdésre, kijelentette, hogy nem a haza van a királyokért, hanem a királyok a hazáért. A királykérdést nem oldhatják meg egyesek, csak az országgyűlés és az egész nemzet egyetemes akarata. A választójog terén a titkosság, a jelölési rendszer és a kerületi rendszer reformja révén kell előbbre menni. Végül a külpolitikai helyzetre rátérve, Bethlen hangoztatta, hogy Magyarország kész résztvenni az európai nemzetek kolaborációjában, de időelőttinek, rossznak és nem kívánatosnak tartja, hogy a szövetségi szerződések szisztemájára visszatérjenek. A következő év, a leszerelési konferencia éve, kritikus lesz ebből a szempontból. A magyar kormány programja Páneurópa és az európai összefogás, de csak együtt azoknak az igazságtalanságoknak megszüntetésével, amelyek a békeszerződésben gyökereznek.

Németországban a kommunista zavargások napról-napra megismétlődnek, ezek megfékezése

mind nagyobb feladatokat hárít a rendfenntartó hatóságokra. A zavargásoknak újabb tápot nyújt a német kormány új szükségrendelete, mely a lakosság széles tömegeinek újabb radikálizálódását vonja maga után és a parlament intézményét ismét mélyebbre ássa alá. A szükségrendelet olyan rossz atmoszférát teremtett Németországban, hogy Brüning egyelőre nem is meri összehívni a birodalmi gyűlést. Franciaország a német szenvedésekkel szemben ezuttal sem mutat semmi belátást. Briand legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy a Young-terv megváltozhatatlan. Ez a kijelentés nemcsak Németországban, de Angliában is nagy felháborodást okozott. A kommunista zavargásokat újban munkanélküli tüntetések sulyosbítják. A helyzet Németországban annyira sulyosbodott, hogy a Brüning-kormány állása is megingott.

A Nautilus tengeralattjáró, mely két hét előtt indult Amerikából az északi sarkvidékre és az északi sarkvidék befagyott tengerének jégpáncélja alatt akarta a sarkot elérni, 2600 kilométernyi ut után, a viharos tengeren motordefektust kapott, úgy hogy utjának folytatására képtelenné vált. Rádióján vészjeleket adott le, mire egy petroleum-tankhajó segítségére sietett és vontatókötélre vette. Majd egy amerikai hadihajó vette át a Nautilus vontatását, mely a megsérült tengeralattjárót partra vontatja. A Nautilus motorja oly sulyos sérülést szenvedett, hogy az ut folytatásáról kénytelenek voltak lemondani.

Borzalmas katasztrófa érte Franciaországban, a Loire torkolatában St. Nazairenél a Guilbert hajó utasait. A hajó borzalmas viharba került, az utasok között pánik támadt, mindenki a fedélzetre nyomult és a mentőcsónakok felé tolongott. Emiatt a hajó egyensúlyát veszítve, féloldalra dőlt és az erős hullámszámok utast a vízbe sodort. A hajó később nekivágódott egy sziklapartnak és nyomban süllyedni kezdett. A hajónak utasai több mint ötszáz ember pusztult el. A Titanic pusztulása óta nem volt hasonló tömegszerencsétlenség.

Mellon, az Egyesült Államok államtitkára, szerdán Londonba érkezett. Szalonkocsijában újságírók meginterjuválták, kiknek azt a választ adta, hogy angolországi utjának nincs különösebb célja. Az újságíróknak arra a kérdésére, mit csinálna, ha vezető pénzemberekkel találkozna, azt válaszolta, hogy ebben az esetben természetesen gazdasági kérdésekről tárgyalna. Más helyen Mellon kijelentette, hogy elnökétől azt az utasítást kapta, tájékozzódjék, hogy Németországnak tényleg van-e szüksége segítségre és egy esetleges moratórium segítene-e Németország nehéz helyzetén.

Ausztriában a kormányválság még mindig fart. Miután Ender kormányalakítási kísérlete meghiúsult, Hüttler nyert megbízatást a kormány megalakítására. Ha ez a kísérlet is hajótörést szenvedne, hivatalnok-kormány venné át az ügyek vezetését, mely öszre írná ki az új választásokat.

Franciaország helyett Anglia ad kölcsönt Ausztriának. Az angol sajtó nagyfontosságú hírként közli, hogy az angol lapok hajlandók Ausztria számára megfelelő kölcsönt nyújtani.

A Daily Telegraph szerint jól tudta mindenki, hogy Franciaország is hajlandóságot mutatott arra, hogy Ausztrián segítsen, de feltétele volt, hogy Ausztria mondjon le az Anschlusról. Ezt az álláspontot a Journal des

Débats legutóbbi számában még külön kihangsúlyozza, amikor kitér arra a körülményre, hogy Franciaország csak olyan államokon segíthet, amelyek bebizonyították, hogy letettek minden „gonosz szándékról”.

Bainville, a Liberté külpolitikai rovat vezetője is leszögezi, hogy Franciaország csak abban az esetben kölcsönözhet pénzt Ausztriának, ha bizonyosságot szerez afelől, hogy az osztrák kormány nem keresi majd újból a Berlin felé vezető utat, ha elfogyott a pénze. És ezért Ausztria szanálásánál be kell vezetni a külföldi pénzügyi diktátor ellenőrzését.

Letartóztatták a gyergyószentmiklósi adóhivatal főnökét.

Tizenkettedikén, pénteken a csikszeredai törvényszék vizsgálóbírója kihallgatásra idézte meg s a kihallgatás után letartóztatta Ilyés adóhivatali főnököt. A letartóztató végzést a törvényszék egyelőre megerősítette.

A letartóztatás híre egész Gyergyószentmiklóson nagy meglepetést keltett, mert Ilyés főnököt mindenki becsületes, jámbor embernek ismeri, aki kellemetlen hivatalát megértéssel és lehető kimélettel tölti be.

A bűnügyi vizsgálat okáról sok kombináció indult meg, feketeszesszel hozták kapcsolatba és egyéb letartóztatásokról is véltek tudni.

Az igazság ezzel szemben az, hogy Siegens Viktor, a gyergyószentmiklósi adóhivatal volt tisztviselőjének régi, egyszer már elutasított feljelentéséről van szó és Ilyés főnöknek fekete szeszhez vagy hasonlóhoz semmi köze. A további letartóztatások híre is fantázia szüleménye.

A vizsgálat titkossága miatt az ügyről részleteket nem szabad tudnunk.

HIREK.

— Nagy vihar vonult el Gyergyó fölött pénteken a délutáni órákban. A délelőtti rekkenő hőségben apró fellegek kezdtek gyülekezni, lassanként beborult és délután sűrű menydörgés után néhány pereig borsó, majd apró mogorónagyságu jég kezdett hullni eső nélkül. Majd megeredtek az egek csatornái és jéggel vegyes bő csapadék áztatta a szomszagos földet. Hogy a jég kárt okozott-e és milyen mértékben, az e sorok írása közben még nem állapítható meg.

— **Halálozás.** Özv Bartha Ferencné szül. Menekes Berta f. hó 14-én 56 éves korában elhunyt. Temetése 16-án volt a temető kápolnájából.

— **Előadás Magyarországról a londoni rádióban.** Dr. Horváth Lóránd, a Magyar Távirati Iroda igazgatója, a londoni rádióban előadást tartott Magyarországról, mely a hallgatók széles rétegeiben nagy érdeklődést keltett. Dr. Horváth előadásában ismertette Magyarország történelmét, évszázados harcát, irodalmát, művészetét, kulturáját és zenéjét. A londoni rádió igazgatósága előadónak sikerült előadásáért elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Nagy sajtórendészet.** A gyergyószentmiklósi államrendőrség a legutóbbi napokban felsőbb utasításra melegen kezdett érdeklődni a Gyergyószentmiklóson megjelenő két magyar újság adatai, szerkesztőinek állampolgársága stb. iránt és előttünk érthetetlenül arról is, hogy van-e a lapoknak belügyminiszeri engedélye a megjelenésre. Ilyen engedélye tudvalevőleg Romániában egyetlen újságnak sincs, mert nem is kell és nem is lehet. — Választási cikkeink és a nagy sajtórend között összefüggést nem kell keresni.

— **Eltörlik az elsőosztályu vasuti kocsikat.** A CFR. érdekes újítás bevezetésére készül. Véglegesen el akarja törölni az I. osztályu vasuti kocsikat és csak II. és III. osztályu kocsikat hagy forgalomban. Az elsőosztályu kocsikban rendszerint egyik vonalon sincs fizető utas.

— 300 millió új érepénzt szállított ezen a héten az angol pénzverde Romániának 5 és 20 lejes érmékben, amelyeket Károly király reliefe díszít. Az angol pénzverdéből a jövő héten új szállítmány érkezik Romániába.

A legjobb magyar és német könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi kölcsönkönyvtárába

(Str. Reg. Ferdinand 14.) Telefon: 11.

Állandóan új könyvek. Kedvező feltételek.

Nyitva: mindennap d. e. 11-től d. u. 5-ig.

— **A nyári vásár,** amint mult számunkban megírtuk, gyenge marhafelhajtás és nagy kereslet mellett folyt le. A gyenge felhajtás oka, hogy a marhák nemrég lettek a legelőre kihajtva és a gazdák beletörődve abba, hogy nem szokott vásár lenni, nem is hajtották haza állataikat. Az első napon annyira elkelt a marha, hogy másnapra alig maradt a felhajtásra. Minden egyes eladott állat 1—3000 lejzel drágábban cserélt gazdát, mint az előző vásárokon. Kereskedő úgy is ment el, hogy egyáltalán nem vásárolhatott. Feltűnő, hogy Bukarestbe a vágóhidra sok állatot szállítottak. Ez abban találja magyarázatát, hogy azokon a vidékeken, ahonnan eddig Bukarest szükségletét beszerezte, csak most hajtották nyári legelőre a marhaállományt meglehetősen leromlott állapotban és ott öt-hat hétig piacképes állat nem is lesz található. Ez okból a bukaresti kereskedők ez idő alatt előreláthatólag a mi hetivásárainkat fogják felkeresni, hogy szükségletüket beszerezhessék. A lóvásár gyenge volt. Itt alig volt kereslet. A hétfői kirakóvásáron volt ugyan „sokadalom” úgy árusok, mint vevők részéről, de a rossz gazdasági viszonyok miatt a pénzforgalom nagyon csekély volt.

— **Óriási vihar** Bécs fölött. Csütörtökön délután fél négy órakor óriás erejű vihar vonult el Bécs fölött, mely számos fát tépett ki gyökereitől és sok háztetőt rongált meg. Sok helyen kérték a tűzoltók segítségét. Érdekes jelenség volt, hogy a vihart megelőző kánikulai hőség a vihar után 18 Celsius fokra csökkent.

— **Amundsen él?** A Berliner Tageblatt feltűnést keltő tudósítást közöl moszkvai munkatársa tollából. E tudósítás szerint Amundsen él. Pál amerikai sarkutazó véleménye szerint Amundsennek minden körülmények között el kellett érnie a Rudolf trónörökös-szigetet, ahol expedíciója előtt, nagyobb élelmiszerraktárt állított fel. Azok a kutatók, akik Amundsen megkeresésére indultak, ez apró sziget felkutatását elmulasztották. A moszkvai tudósító állítását valószínűségi adatokkal támasztja alá és követeli, hogy újabb expedíciót küldjenek ki Amundsen megkeresésére.

— **Katasztrófális hóhullám szánt végig Európán.** Európa számos részéről katasztrófális hóhullámokat, másrésről pedig óriási felhőszakadásokat jelentenek. Franciaországban egy Nantes határában gyakorlatozó katonai csapat hatvan tagja napszúrást kapott, ketten meghaltak, hárman megőrültek. Pokoli hőség van Olaszországban, ahol például Bolognában 39° Celsiusot mértek. Olaszországból több napszúrásos esetet jelentettek. Portugáliában több ember pusztult el napszúrásban. Jugoszláviában és Ausztria déli részében ellenben óriási viharok pusztítottak. Jugoszláviában valóságos itéletidő dühöngött, amely a legnagyobb károkat a horvátoklakta területen okozta. A viharok számos sebesültje is volt. A kár 40 millió dinárra tehető. Amerikában is nagy pusztítást okozott a hóhullám. Newyorki jelentés 45 hóguta és napszúrásos halálesetről számol be. Texasban, New-Mexikóban és Kaliforniában a hőség borzasztó méreteket öltött.

— **A tiszazugi méregkeverő asszonyok kivégzése.** Szabó Lászlónét és özvegy Csordás Bálintnét — kiknek neve a tiszazugi arzénmérgezési perből vált hírhedtté — június 17-én végezték ki a szolnoki törvényszék udvarán. Szabó Lászlónét két gyilkosságra való felbujtásért és egy gyilkosságért, özvegy Csordás Bálintnét két gyilkosságra való felbujtásért és két gyilkosságért ítélték halálra.

— **Vizbefut.** Márkus János pékmester Mariska nevű leánykaja f. hó 14-én egy vigyázatlan pillanatban beleesett a Békénybe. A kislányt az ár magával ragadta s mire észrevették, alig volt benne élet. Édesanyja kétségbeesve rohant vele az orvoshoz, aki azonban már csak a beállott halált konstatálhatta.

— **Elütötte a szekér.** Vasárnap, f. hó 14-én egy várhegyi román gazda városunkon áthaladó lovai megbokrosodtak s Bartis Károly Irénke nevű kisleányát elütötték. Szerencsére a kisleánynak kisebb zúzódásokon kívül nem történt komolyabb baja. A rendőrség bevezette az eljárást.

— **Gombamérgezés.** Mult vasárnap Gyergyószentmiklóson több gombamérgezés fordult elő. Így Kolozsi István 9 éves fiacskáját is súlyos mérgezési tünetekkel vitték az orvoshoz s csak a rögtön alkalmazott erélyes gyomormosás tudta megmenteni az életnek. Jó lesz vigyázni a gombákkal. Csak általánosan jól ismert gombákat szedjünk s azokat is használat előtt jól ki kell áztatni.

* **Kiadó lakás.** Egy 3 szoba-konyhás lakás, mellékhelyiségekkel július 1-től kiadó. Érdeklődni lehet Novák Bélánál, Ferdinand király-ut 28. szám Gyergyószentmiklós. 3—1

* **Perfekt szakácsnőt** keresek fürdőhelyre penzióba. Belépés július 1. Ajánlatokat a kiadóhivatalba.

* **Munkaszerető régi tisztviselő,** könyvelő levelező, különösen faszakmában jártas ügybelső, mint külső munkálatoknál elhelyezkedést keres. Megkeresések „Szerény igények” alatt a kiadóba kéretnek. 1

Az Uránia mozgó hirei.

20., 21., szombaton és vasárnap:

A csavargó király.

Nagyszabású, látványos hangos filmremek, mely úgy pazar kiállítású, szűzsége, valamint kísérő-zenejének kiváló minőségai miatt is minden eddigi hasonló zsánerű filmet fölülmul. A film primadonnája: Jeanette Mac Donald (A királynő férjéből) ragyogóbb, mint bármikor s a Paramount-gyár mindent — de mindent megtett, hogy a film világhíres starjához méltó keretek közt jelenjen meg. Mindezt összegezve, ez a film az idei évad legnagyobb meglepetése.

24., 25-én, szerdán és csütörtökön:

Fehér pokol.

Ez a film annak a sportközönségnek a filmje, amely értékelné tudja a szabad természet által felállított sportfeladatok megoldását. Az Alpok csodás tájain játszódik le a darab izgalmas események, Piz Palei sziklaóriásainak fehér téli infernojában, hol a hősnő, az utóéletlen Léni Riefenstahl döbbenetes merészséggel győzi le a lélekzet-elállító turista akadályokat. A szebbnél-szebb tájak, a csodás alpi panorámákon lezajló sí, rodli és koresolyaversenyek mindörökké feledhetetlen élmények maradnak.

27., 28-án, szombaton és vasárnap

Harry Piel:

Vigyázat! Autótólvaj

SPORT.

Kolping—U. K. S. E. (Udvarhely) 3:1 (2:1.)

Bíró: Mátyus.

Az Udvarhelyi Kereskedők Sport-Egyesületének futbalcsapatát látta vendégül a Kolping sportklub. A lejátszott barátságos mérkőzést a Kolping 3:1 arányban nyerte meg. A vezető gólt a vendégcsapat éri el a 18. percben.

A 24. percben a Kolping Hegyessy révén egyenlített 1:1. A 38. percben ugyancsak Hegyessy rugja a második gólt. 2:1 a Kolping javára. A félidő hátralevő része változatos mérkőzésteljesítményekkel telik el.

Szünet után egy kis nézeteltérés merül fel a két csapat vezetősége között, amit a vendégek sportszerűtlen eljárása idéz elő azzal, hogy minden bejelentés nélkül egy új játékoszt állít be a csapatba.

Pár pernyi vitatkozás után a helyi csapat beleegyezik a játékoscserebe és megkezdődik a játék. A vendégek erősen küzdenek az egyenlítésért. A Kolpingvédelem minden támadást visszaver. A 32. percben a helyi csapat Hegyessy révén a harmadik góllal terheli meg a vendégek hálóját. 3:1 a Kolping javára.

A félidő hátralevő részében a Kolping állandó fölényben van, azonban több gólt elérni nem tud, ami annak tulajdonítható, hogy a vezetőség a játékosokat szokott helyükről elmozdította, megtudandó azt, hogy esetleg azon a másik poszton nem volna-e megfelelőbb az elmozdított játékos. Ezen kísérlet nem hozta meg a kívánt eredményt. A középsatár-szerepet betöltő Szécsy sem játszotta ki szokott formáját.

Mátyus bíró a mérkőzést, kit működésében a buzatáblákban elrejtőzött és a mérkőzés megkezdése után a nézőterre nagyrésztben beléptidij nélkül beszökött liceumi diákok sportszerűtlen viselkedése nagyban zavart, igazságsan vezette le.

A revánsmérkőzés július 12-én Udvarhelyen lesz megtartva.

Szám 243/1931.

Árverési hirdetmény.

A gyergyószentmiklósi Közbirtokosság 14000 kat. holdat kitévő birtokán, mely nagy vadakban gazdag vadászterület, a vadászatot és halászatot folyó évi június hó 28-án (vasárnap) délután 3 órakor a Közbirtokosság irodahelyiségében tartandó nyilvános árverésen három évre haszonbérbe adja.

Gyergyószentmiklóson, 1931. évi június hó 14.

A Közbirtokosság igazgatósága:

Strasser József,

elnök.

Turisták figyelmébe!

GYILKOSTÓI

KALAUZ

román-magyar-német nyelven kapható

Sándornál
Gyergyószentmiklós

A marosvásárhelyi 70 ágyas modern szanatórium

műtő és szülőszobákkal, Röntgen-, hydro- és elektrotherapiával, quarz és diathermiával, bacteriologiai és chemiai laboratorikumokkal stb. berendezve, továbbá hideg-, melegvizzel, központi fűtéssel, lifttel, rádióval felszerelve.

Felvesz: Sebészeti, nőgyógyászati, szülészeti, beldeg-, bőr-, urológiai-, fül-, orr-, gége-, szemészeti és gyermekgyógyászati betegeket.